

WERKSCRIFT VOOR MISSIE, ONTWIKKELING EN VREDESWERK

Missionaire Agenda

2023 - 2

Doorbreek armoede,
maak onderwijs
bereikbaar

(On)vrede: Wat nu?

De wonden van het
slavernijverleden helen

Van de redactie

Beweging is een belangrijk thema in dit nummer van de Missionaire Agenda. Beweging in de letterlijke zin van het woord en beweging in geestelijke zin. Voor kinderen in Kenia zijn auto's heel belangrijk. Die brengen hen namelijk naar school, een school die vaak ver van huis ligt. Deze letterlijke beweging, met de auto naar school gaan, probeert hen ook uit de armoede te laten ontsnappen. De andere betekenis van beweging gebruiken we ook vaak. Wat brengt ons in beweging om te gaan werken aan vrede, aan recht, aan een leefbare wereld? Welk zetje hebben mensen nodig om het aan te durven? Als vele mensen geraakt worden door een bepaalde situatie, kan er een beweging ontstaan. Zo is ook de missionaire beweging op gang gekomen. Beweging betekent verandering. Je gaat ergens anders naar toe, vanwaar je de

zaken ook anders bekijkt als vanuit je eerdere standpunt. Dat blijkt ook wel spannend voor de meeste mensen: als je een ander standpunt kiest om een probleem te bekijken, kan ook je mening veranderen.

Bij dit nummer van de Missionaire Agenda vind u ook de jaarlijkse brief, waarin wij om een bijdrage vragen. Dat is dit jaar voor het laatst. Toch willen we dat beroep nog op u doen. Want nog steeds geldt: het aantal bijdragen dat we krijgen, zegt ons iets over de betrokkenheid op de zaken waar wij over schrijven. Dat schrijven zullen we blijven doen, al komt het vanaf volgend jaar niet meer op papier. Op nieuwe manieren blijven we wat we waren: een missionaire beweging.

Tom Boesten

Inhoud

- 3 MIVA: Doorbreek armoede, maak onderwijs bereikbaar
- 4 MIVA: In Noord-Kenia zijn honger, conflict en de dood alledaags
- 6 **Stem uit het Zuiden:** Bewogen worden en in beweging komen
- 7 **Suggesties voor liturgie:** Vrijheid, blijheid
- 10 **Beeldmeditatie:** Dageraad van vrede
- 12 Vredesweek 2023: Onvrede, wat nu?
- 15 Wat doe jij in vredesnaam?
- 16 De wonden van het slavernijverleden helen
- 18 **Nieuws en berichten**
- 20 **Column pater Charles:** Laat je hart bewogen worden

Foto cover: MIVA

Missionaire Jaaragenda

Kerkelijk missionaire collecterooster 2023 vastgesteld door de Bisschoppenconferentie

22 februari t/m 9 april	Bisschoppelijke Vastenactie	7 - 8 oktober	Wereldmissiedag voor de Kinderen / Missio
20 t/m 28 mei	Pinksteractie / Week Nederlandse Missionaris	21 – 22 oktober	Wereldmissiedag / Missio
26 – 27 augustus	MIVA	4 – 5 november	Zondag voor de Oecumene / KVO
		3 t/m 24 december	Bisschoppelijke Adventsactie

Doorbreek armoede, maak onderwijs bereikbaar

De missie van zuster Pauline in Kenia

Op 26 en 27 augustus vindt de MIVA-collecte plaats in de kerken. Via de parochies vraagt MIVA graag urgente aandacht voor het arme en uitgestrekte noorden van Kenia, waar zuster Pauline dag en nacht werkt om onderwijs bereikbaar te maken voor de allerarmsten.

Eigen vervoer cruciaal

Het leven is bikkelhard in de uitgestrekte en gortdroge provincie Isiolo in Kenia. Meer dan 50 procent van de bevolking leeft onder de armoedegrens. Omdat ouders op zoek moeten naar een bron van inkomen of eten, of zelfs omdat ze zijn omgekomen, blijven kinderen alleen achter. Ze gaan niet naar school. Terwijl juist onderwijs de vicieuze cirkel van armoede kan doorbreken. Zuster Pauline spoort verlaten kinderen op en helpt ze naar school, ook al is onderwijs soms op meer dan vier uur afstand. Eigen vervoer is daarbij cruciaal.

Eén auto is niet genoeg voor zuster Pauline en haar collega's in dit enorme gebied. Onze steun is nodig voor de aanschaf van nog vier stevige terreinwagens die opgewassen zijn tegen het ruige landschap in Kenia.

Collectemateriaal

De kerkcollecte van MIVA van dit jaar zal zuster Pauline en haar collega-hulpverleners ondersteunen in hun missie. Helpt u mee de kerkcollecte tot een succes te maken?

Op miva.nl/collecte leest u meer over de collecte en hoe u kunt helpen. In juni ontvangen de parochies het campagnemateriaal voor deze collecte. Met daarin uitdeelmateriaal voor in de kerk en liturgische suggesties. Wij stellen het zeer op prijs als u de campagne onder de aandacht brengt binnen uw parochie en in de plaatselijke media. Online aandacht op uw website of nieuwsbrief is ook heel erg welkom. Heeft u vragen over het uitdeelmateriaal? Stuur dan een e-mail naar info@miva.nl. Wij helpen u graag.

Zuster Pauline op een lange, uitgestrekte weg

In Noord-Kenia zijn honger, conflict en de dood alledaags

Samen steunen we zuster Pauline in haar missie om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken

Dit jaar steunen we met de MIVA-collecte het werk van zuster Pauline (65). Zij spoort verlaten kinderen op en helpt ze naar school, ook al is onderwijs soms op meer dan vier uur afstand.

Het leven is bikkelhard in de uitgestrekte en gortdroge provincie Isiolo in het noorden van Kenia. Meer dan 50 procent van de bevolking leeft onder de armoedegrens. Omdat ouders op zoek moeten naar een bron van inkomen of eten, of zelfs omdat ze zijn omgekomen, blijven kinderen alleen achter. Ze gaan niet naar school. Terwijl juist onderwijs de vicieuze cirkel van armoede kan doorbreken.

Conflict om vee

Veel families in Isiolo leven op maar één maaltijd per dag. Het hebben van dieren zoals geiten, kamelen of koeien is van levensbelang. Dat betekent namelijk voedsel en een klein beetje inkomen. De aanhoudende droogte en zinderende hitte in het gebied maken het steeds moeilijker om te overleven, voor zowel mens als dier. Niet alleen vanwege honger, maar ook door conflict. De verschillende nomadische stammen in het gebied proberen elkaars vee te stelen. Op een gewelddadige manier, soms zelfs gewapend en regelmatig met dodelijke afloop.

Meedogenloos gebied

In het meedogenloze gebied heeft het door klimaatverandering al meer dan drie jaar niet geregend. Zuster Pauline: "Dit heeft onnoemelijk veel leed veroorzaakt. De meeste inwoners van de provincie zijn afhankelijk van het land. De pastoralisten (veehoudende nomaden, red.) zijn gedwongen om enorme afstanden af te leggen op zoek naar grasland en water. Mensen lijden honger. En vooral kinderen raken ondervoed of komen zelfs te overlijden."

Zonder ouders

"Hier zijn nog maar weinig mannen. Veel van hen zijn omgekomen in het conflict om hun vee. En dat terwijl zij juist de kostwinners zijn. Wanhopig vertrekken moeders op zoek naar werk of voedsel. Het duurt vaak langere tijd voordat zij terugkeren. Het is akelig om te zien dat veel kinderen zo hun ouders verliezen. Ze zijn aan hun lot overgelaten, dwalen rond op zoek naar wat te eten."

Onderwijs om armoede te verslaan

Bijna dagelijks redt zuster Pauline kinderen uit deze benarde situatie. Zr. Pauline voorziet deze kinderen en hun families van voedsel, zorg en helpt ze bij

het opbouwen van een eigen inkomen. Vanwege de honger verkiest men eten boven het betalen voor onderwijs of een schooluniform. Zr. Pauline: "Alleen met onderwijs kunnen de kinderen straks een beter leven voor zichzelf opbouwen. Alleen met onderwijs kunnen we armoede verslaan en de samenleving veranderen." Daarom doet zuster Pauline er alles aan om de kinderen die ze helpt, naar school te krijgen.

Eigen vervoer cruciaal

De enorme afstanden en slechte infrastructuur maken het werk van Zr. Pauline extreem uitdagend. "Het is zo moeilijk om alle kinderen die mijn hulp nodig hebben te bereiken, verspreid over

Pauline helpt Daniel met rugzak

de hele provincie. Het wegennetwerk omvat zo'n 1000 kilometer, bijna volledig bestaand uit zand- of gravelwegen. Zonder eigen vervoer ben ik aangewezen op onveilige en tijdrovende alternatieven, zoals de motortaxi of te voet." Met alle gevaren van dien: onderweg stuit ze op conflict tussen verschillende stammen, overvallers en zelfs wilde dieren zoals olifanten en slangen. "Soms was ik echt bang dat ik de reis niet zou overleven."

Slapeloze nachten

"Er zijn zo veel gevallen, elke dag weer. Soms heb ik het gevoel dat ik in een film zit. Dit werk is overweldigend. Het kost erg veel tijd en je hebt er een groot hart voor nodig. Maar bovenal is vervoer nodig om iedereen te kunnen bereiken, alleen daarmee kunnen we onmiddellijk hulp bieden waar dat nodig is. Soms weet ik dat iemand mijn hulp nodig heeft, maar kan ik niet helpen. Ook al doe ik nog zo mijn best. Dat geeft me slapeloze nachten."

Daniel gaat weer naar school. Alleen met vervoer kon zuster Pauline hem helpen.

Stel je voor: je bent 11 jaar en zorgt in je eentje voor je zusje van 6 die een hersenbeschadiging heeft. Voor Daniel was het de realiteit. Zijn vader kwam om bij een gevecht om zijn kudde. Moeder Pamela was genoodzaakt om Daniel van school te halen, zodat zijn zusje Abigail niet alleen zou blijven terwijl zij op zoek ging naar eten en werk.

Zr. Pauline: "Ik vond Daniel en Abigail tijdens een huisbezoek bij hen in de buurt. Hun leven stond op het spel. Toen ik Daniel vroeg waarom hij niet naar school ging, begon hij te huilen. Hij wilde heel graag, maar er zat niks anders op. Hij kon zijn zusje niet in de steek laten."

Zr. Pauline geeft Daniel en zijn familie eten, zorgt dat zijn moeder een klein inkomen krijgt en geeft fysiotherapie en medicijnen aan Abigail. Voor Daniel regelde ze plaatsing op de dichtstbijzijnde kostschool waar hij zowel een basismaaltijd als onderwijs krijgt. Die is echter wel op vier uur afstand. Goed eigen vervoer is daarom cruciaal voor zuster Pauline.

Onderwijs verslaat armoede, dankzij vervoermiddelen

Alleen met hulp van Zuster Pauline kunnen verlaten kinderen naar school. Eén auto is niet genoeg voor Zr. Pauline en haar collega's in dit enorme gebied. Uw steun is nodig voor de aanschaf van nog vier stevige terreinwagens die opgewassen zijn tegen het ruige landschap in Kenia. Helpt u Zuster Pauline en haar collega-hulpverleners in hun missie, zodat zij nog meer kwetsbare kinderen en families kunnen bereiken?

STEM UIT HET ZUIDEN

Bewogen worden en in beweging komen

In 1853 werd de slavernij in Argentinië afgeschaft. Maar nog steeds komen we slavernij tegen, in nieuwe gedaanten en met andere namen. Het is alarmerend. Het moet ons wakker schudden, zodat we ons ervoor inzetten om nieuwe vormen van slavernij in onze dorpen, steden, werkplekken en families tegen te gaan. We zien elke dag weer hoe er op sommige arbeiders wordt neergekeken en hoe zij in erbarmelijke omstandigheden moeten werken, in loodsen zonder enig sanitair bijvoorbeeld. Kinderen die om wat geld vragen zonder dat hun rechten worden gerespecteerd. Vrouwen die worden onderdrukt en gekwetst door een patriarchaal systeem dat nog steeds springlevend is. Bejaarden die aan hun lot worden overgelaten. Zo zijn er allerlei groepen en situaties die zo ten hemel schreiend zijn dat het ons moet bewegen en in beweging moet brengen. Soms lijkt het wel alsof de brug die mensen met elkaar verbindt, gebroken is, kapot gemaakt door een egoïsme dat geen enkele acht slaat op de waardigheid van anderen. En ook al lijkt dat ogenschijnlijk zo, toch zijn er ook veel mensen die niet onverschillig staan ten opzichte van het onrecht om hen heen. Deze mensen waren er in de jaren dat de slavernij werd afgeschaft, dat soort mensen is er nog steeds. Mensen die niet weggijken en de kans aangrijpen om broederschap, zusterschap tot stand

te brengen. Dat kan in het dagelijks leven, met kleine gebaren zoals iemand groeten, vragen hoe het gaat, wat hij of zij nodig heeft of hoe men kan helpen. Een moment creëren van verbinding, op ooghoogte, aandachtig luisterend: zo kunnen we stappen zetten om die beschadigde brug te repareren. Als we denken dat het onmogelijk is om de slavernij zoals die zich nu manifesteert, uit te roeien, zouden we eens moeten kijken hoe kleine kinderen met elkaar spelen. De drie- en vierjarigen op de school waar ik werk, zitten in groepjes bij elkaar zonder de persoon naast hen iets te vragen. Ze herkennen elkaar, zoeken elkaar op, zijn er trots op elkaar te kunnen helpen, ze maken ruzie, soms heftig. Er is niet veel voor nodig voor hen om weer met elkaar te spelen. Als iemand zijn drinken of eten niet bij zich heeft, wil iedereen dat wel lenen of delen. Als ik eens iets nodig heb, steekt iedereen de hand op om te helpen. Als we goed opletten en luisteren, ontdekken we vast en zeker mogelijkheden om in verbinding te komen met anderen. Dat is wat Jezus deed. In navolging van Hem zijn er overal ter wereld mensen die bruggen bouwen over alle mogelijke barrières die er tussen mensen kunnen zijn.

Alejandra Magliano

De Argentijnse Alejandra Magliano woont met man en dochter in een volkswijk bij Buenos Aires. Ze studeerde Bijbelwetenschappen en werkt als onderwijzeres.

Vieren & doen

Vrijheid, blijheid

Vrijheid, blijheid: dat is zeker waar. Een vrij mens kan zelf bepalen wat hij wil of doet. In onze westerse cultuur is vrijheid, blijheid een groot goed. Sommige mensen, vooral de mensen die uit een oorlogssituatie komen, vragen zich af of die vrijheid wel door iedereen op waarde geschat wordt. Het antwoord is lastig te geven. Maar het is voor te stellen dat mensen die in financiële, emotionele en maatschappelijke vrijheid opgroeien niet echt doordrongen zijn van de bevoorrechte positie die ze hebben. Wat zou het mooi zijn als deze bevoorrechte mensen het verschil tussen vrijheid en vrijblijvendheid leren ervaren. Vrijheid geeft een mens waardigheid en autonomie. Maar teveel vrijheid of vrijblijvendheid kan leiden tot egoïsme of vinden dat je recht hebt om iets te doen of laten waarbij je een ander schaadt. Die scheidslijn is soms dun. Zo mag een vrij mens zeggen wat hij wil of denkt. Het is verkeerd om mensen het zwijgen op te leggen. Maar betekent dit dat hij ook daarbij andere mensen mag beledigen of schofferen? Vrijheid respecteren betekent dat je rekening houdt met elkaar en verder kijkt dan je eigen blijheid; dat je je ogen niet sluit voor de erbarmelijke omstandigheden van andere mensen: in je omgeving en verder weg. Juist daarom zijn de tien geboden die God ons gaf, geen beperking maar een steun in het respectvol omgaan met de vrijheid waarin we leven én in ons streven om die vrijheid ook aan anderen te geven. Juist het leven naar het woord van God geeft in je hart een enorme vrijheid om te doen waar je in geloof, soms tegen de normen van de moderne maatschappij in.

Suggesties voor lezingen

Romeinen 8, 15: deze tekst brengt in herinnering dat we altijd op God mogen vertrouwen en daarmee niet langer slaaf van onze angst hoeven te zijn.

Galaten 3, 25-29: deze Bijbeltekst benadrukt dat door het geloof in de Heer de verschillen tussen mensen wegvallen en dat we in Zijn ogen gelijkwaardig zijn.

Jesaja 58, 6: deze tekst is een aansporing om ons geloof in woord én nadrukkelijk ook in daad te belijden, en te zorgen dat niemand meer onderdrukt wordt.

Lucas 4, 18: Ook deze tekst geeft inspiratie om te blijven streven

naar het doel dat elk mens in vrijheid en gelijkwaardigheid kan leven. Jezus riep hen bij zich en zei: 'Jullie weten dat de heersers hun volken onderdrukken en dat leiders hun macht misbruiken. Zo zal het bij jullie niet mogen gaan. Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de ander moeten dienen, en wie van jullie de eerste wil zijn, zal jullie dienaar moeten zijn – zoals de Mensenzoon iet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen'.

Mattheüs 20, 25-28

Suggesties voor liederen

Voor kleine mensen is Hij bereikbaar

Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis.

*Tekst © Huub Oosterhuis en Michel van der Plas
(vrije bewerking psalm 72), muziek: © Jan Eigenraam.
Het hele lied is te vinden in onder meer de bundels 'Verzameld
Liedboek, 76(b)' en Zangen van Zoeken en Zien, 467 (b)'.*

Een land om van te dromen

Want een land,
een land om van te dromen

stuwt de mensen uit hun slavernij
tot zij juichen, met tranen in de ogen:
Goede God, we zijn er, eind'lijk vrij!.

*Tekst © Mar van der Velden
Het hele lied is te vinden in de Geroepen om te zingen, 112).*

Andere suggesties

- Roep ons uit het morgenlicht (Zangen van zoeken en zien, 595)
- Van grond en vuur zult Gij ons maken (Verzameld Liedboek, 910)
- Wacht maar, stil maar, alles wordt nieuw (Randstadbundel, 384)
- Beveel gerust Uw wegen (Liedboek 2013, gezang 904(a))

Suggesties voor gebeden

God, in vertrouwen komen we bij U. U immers bent het die ons samenhoudt. U bent de bron van gerechtigheid, van vrede en liefde tussen mensen. Wij belijden dat we vaak hebben gefaald om actie te ondernemen tegen onrecht, armoede en geweld. Zorgzame God, hoor de noodkreten van uw mensen, vrouwen en kinderen die verhandeld worden, die uitgebuit worden, die gemarginaliseerd worden, misbruikt en gecriminaliseerd. Open ons hart voor liefde en laat ons zien dat alle mensen zijn gemaakt naar uw beeld. Maak ons tot uw partners en stel ons in staat met U uw nieuwe aarde te verbeteren en op te bouwen.

Almachtige God, wij smeken u ons te helpen om de verschillen en scheidslijnen tussen ons af te breken en opzij te zetten. Help ons in plaats daarvan samen de schouders te zetten onder de strijd tegen mensenhandel en help ons de capaciteiten te ontwikkelen die daarvoor nodig zijn.
Keniaans gebed

Vredeswens

Het verlangen naar vrede sluimert in ieder mens. Maar we zijn vaak niet bij machte om dit verlangen de boventoon te laten voeren. Te vaak en te veel maakt de macht ons zwak. De macht der gewoonte maakt het lastig om ons denken en doen te veranderen. En we willen zo vaak en graag ons gelijk bewijzen, omdat dat een machtig gevoel geeft. Ook de onmacht houdt ons soms in zijn greep. Mensenhandel, moderne slavernij, volken die zuchten onder dictatuur of oorlog: we voelen ons niet bij machte om daar verandering in te brengen. Al die ellende: je zou er moedeloos van worden ... Juist dan is het belangrijk ons te voeden met het woord van God en kracht te putten uit de daden die Zijn mensenzoon voor ons heeft verricht. We mogen onszelf eraan herinneren dat we niet moeten denken

in termen van macht en onmacht, niet beter of groter hoeven zijn dan een ander, en vooral dat we moeten leven vanuit ons hart en het gebod dat we de ander liefhebben als onszelf, en hem of haar ook behandelen zoals we zelf behandeld willen worden. Dat gebod is de poort naar vrede en opent een deur, hoe klein ook, naar een vreedzamere wereld. Laten we bidden dat steeds meer mensen vanuit dit gebod hun leven gestalte willen geven. Amen.

Voorbede

Goede God, Vaste gewoonten geven ons zekerheid en houvast. We durven onze macht der gewoonten vaak niet los te laten uit angst de grip te verliezen. Laat ons ervaren dat we altijd mogen vertrouwen op Uw nabijheid, op Uw liefde en op Uw kracht, zodat we steeds weer ervaren dat we onze behoefte aan macht en zekerheid in het volste vertrouwen los mogen laten, waardoor we ruimte scheppen in ons hart en hoofd om ten volle vanuit Uw kracht te kunnen leven. Wij vragen U: geef ons hiervoor de kracht en inspiratie.

Goede God, In onze moderne maatschappij eisen we zoveel van de ander en van onszelf. Alles lijkt maakbaar te zijn. Wie niet gelukkig of succesvol is, past niet in het perfecte plaatje dat we onszelf voorspiegelen. We lijken slaaf te zijn geworden van onze hoge verwachtingen. Te vaak veroordelen we een ander of wenden we ons hoofd af van de medemens die het moeilijk heeft. Laten we voor ogen houden dat U ons de boodschap meegegeven heeft om onze naaste lief te hebben als onszelf. Dat we ons door dit gebod mogen laten leiden in ons doen en laten en zo volhardend blijven werken aan een wereld waarin iedereen gelijkwaardig is.

Wij vragen U: geef ons hiervoor de kracht en inspiratie. Goede God, Veel mensen zijn overtuigd van hun eigen gelijk en staan daardoor niet open voor de blik of kennis van een ander. Ze willen niet horen wat een ander hoort, ziet of voelt, omdat hen dit van de wijs kan brengen en de zekerheden in hun bestaan aan het wankelen brengt. Laat ons beseffen dat deze polarisatie mensen uit elkaar drijft en de weg naar vrede nog langer en lastiger maakt. Geef ons elke dag weer het begrip dat gelijk hebben ons niets brengt, maar dat de medemens behandelen als onze gelijke de wereld voor de ander en onszelf mooier maakt. Wij vragen U: geef ons hiervoor de kracht en inspiratie.

Goede God, Moderne slavernij, kinderarbeid, mensenhandel, gedwongen arbeid: nog zoveel mensen zuchten onder het juk van onrecht, machtsmisbruik en geweld. Door hun uitzichtloze situatie moeten zij zich machteloos voelen. Voor deze mensen lijkt een rechtvaardige wereld onbereikbaar. Laat ons beseffen dat we, hoe klein ook, bij machte zijn om deze medemensen een sprankje hoop te geven met ons gebed, maar ook met onze daadwerkelijke steun voor het missionaire werk.

In onze bevoorrechte positie mogen we niet machteloos toezien hoe medemensen overheerst, misbruikt of vernederd worden. In woord en gebaar willen we blijven

volharden om deze mensen een beter leven te geven. Wij vragen U: geef ons hiervoor de kracht en inspiratie.

Activiteit voor MOV-groepen en andere werkgroepen

Vrijheid is voor veel mensen, op alle plekken in de wereld, nog ver weg. Maar liefst 50 miljoen mensen zitten gevangen in een vorm van moderne slavernij. Gedwongen (kinder)arbeid, gedwongen (kind)huwelijken en mensenhandel nemen toe in plaats van af. In vergelijking met 7 jaar geleden is het aantal mensen dat slachtoffer is van moderne slavernij met 20% gestegen. Moderne slavernij is een groot, maar ook grotendeels onzichtbaar probleem. Diverse kerkelijke en missionaire organisaties zetten zich in om hulp te geven aan deze mensen.

Om dit in de parochie aan de orde te stellen, kunt u bijvoorbeeld een gospelconcert organiseren. Gospelmuziek is ontstaan in de Amerikaanse katoenvelden, waar tot slaaf gemaakte arbeiders deze liederen zongen. Een aantal van deze spirituals is wereldberoemd, zoals Amazing Grace, Go Down Moses en Nobody knows the trouble I've seen. Studeer met het kerkkoor of een projectkoor een aantal van deze liederen in, en breng ze tijdens een kerkdienst of speciale avond ten gehore. Vraag het publiek om een (vrijwillige) bijdrage voor een organisatie die zich inzet voor bestrijding van moderne slavernij.

foto: David Beale - unsplash

Suggesties om samen te doen

- *Wat is jouw macht der gewoonte?* Het tegenovergestelde van slavernij is vrijheid. Maar toch ervaren we allemaal dat we gewoonten hebben die ons meer in de greep hebben dan we zouden willen. Dat kan van alles zijn: de zucht naar een sigaret, lang en veel gamen, altijd bereikbaar zijn via whatsapp of vinden dat je huis altijd keurig op orde moet zijn. Veel mensen willen zo'n gewoonte wel veranderen, maar vinden dat moeilijk of lastig. Organiseer een bijeenkomst voor parochieleden met het thema 'Macht der gewoonte'. Vraag naar goede gewoontes die je helpen om je leven vorm te geven. Denk aan bezoeken van kerkdiensten, lezen in de bijbel, bidden of vrijwilligerswerk doen. Laat deelnemers op een post-it schrijven welke gewoonte ze hebben en op een afzonderlijke post-it wat voor gevoel of kracht dat geeft. Kunnen andere gespreksgenoten de goede

combinatie maken? Dit levert vast veel gespreksstof op! Bespreek ook welke minder goede gewoontes mensen hebben. Laat deelnemers op een post-it schrijven welke gewoonte dat is en waarom ze dat willen veranderen. Daag de gespreksgenoten uit om te vertellen of ze zo'n gewoonte herkennen en hoe ze proberen om met deze gewoontes te breken. Zo groeit het onderling begrip en respect voor elkaar.

- *Vier Keti Koti* Op zaterdag 1 juli is het Keti Koti, waarop de afschaffing van de slavernij gevierd wordt. Sommige kerken hebben op deze dag al een speciale viering. Organiseer op deze dag een speciale dienst waarin aandacht is voor Keti Koti en houdt een collecte voor een organisatie die moderne slavernij probeert te bestrijden.

foto: Marinda Ligeon - unsplash

Dageraad van vrede

Moge in deze verschrikkelijke nacht van lijden en dood spoedig een nieuwe dageraad van hoop aanbreken!
Laat er een besluit voor vrede zijn. Moge er een einde komen aan het spierballenvertoon terwijl mensen lijden.
Alstublieft, laten we niet wennen aan oorlog! Laten wij allen de vrede smeken, vanaf ons balkon en in onze straten!

paus Franciscus in zijn zegen Urbi et Orbi, Pasen 2022

foto: Sneha Chandrashekar, unsplash

beeldmeditatie

(On)vrede, wat nu?

PAX is ervan overtuigd dat iedereen iets voor vrede kan doen. Daarom organiseert PAX elk jaar in de derde week van september de Vredesweek. Om de verhalen te delen van moedige mensen in oorlogsgebieden, die ondanks alles toch blijven opstaan voor vrede. Om hun geluid te versterken. Om voor hen te bidden. Maar ook om in onze eigen omgeving actief bij te dragen aan een inclusieve en vreedzame samenleving. Ook al is Nederland geen oorlogsgebied, burgers kunnen ook hier in de stad, wijk en straat, zich in blijven zetten voor inclusieve vrede.

“Dat is nou eenmaal zo”. Het is een zin waar ik mijn hele leven al aan heb geërgerd. Puur al om de totale apathie die het uitstraalt. Met achteloosheid wordt deze zin over grote onderwerpen zoals het klimaat, genderongelijkheid of oorlog gestrooid. Betekent dat dat het geen zin heeft om je ergens voor in te zetten? Heeft het geen zin meer om je stem te laten horen? Om op te komen voor anderen? De ‘dat is nou eenmaal zo’ stamt af van een moedeloosheid en onmacht. Een soort doos van Pandora die maar beter dichtgehouden kan worden, want eenmaal open, moet er iets mee gedaan worden. Het lijkt te groot en te alomvattend om nog ergens te kunnen beginnen. Zo ook met vrede. Want vrede is, zoals de voorlopers van de vredesbeweging in de vorige eeuw al krachtig duidelijk maakten, méér dan de afwezigheid van oorlog. Dus waar begin je dan?

Studentenbijeenkomst Pax; foto Lize Kraan

Vrede en onvrede in Nederland

Ja, we hebben vrede in Nederland. Maar wat is vrede? Is er wel vrede als maatschappelijke organisaties de staat aanklagen, omdat zij zich niet houdt aan bepaalde doelen voor de bescherming van haar burgers? De overheid heeft een zorgplicht: zij dient haar burgers te beschermen, de zorgen te horen en verantwoordelijkheid te nemen voor haar handelen. Maar voldoet onze overheid wel aan deze zorgplicht? De Nederlandse overheid heeft de afgelopen jaren veel schade berokkend aan het zogeheten ‘Sociaal Contract’ door institutioneel racisme, door de Toeslagenaffaire, door gasboringen in Groningen en door niet of niet effectief in te grijpen in de woningcrisis, de stikstofcrisis, de klimaatcrisis of de crisis in de opvang van vluchtelingen. Keer op keer lezen we berichten dat er bepaalde doelen niet worden gehaald, dat burgers zich zorgen maken over polarisatie die vaak voortvloeit uit kritiek of zorgen over het nationale beleid. Die opvoerende spanningen hebben een effect op de maatschappij: de sociale cohesie in de Nederlandse samenleving staat steeds meer onder druk. Mensen drijven van elkaar af, in plaats van naar elkaar toe. Daarom wil PAX de aankomende Vredesweek ‘de vloer’ geven aan de burgers. We hoeven inderdaad niet meer te accepteren ‘dat iets nou eenmaal zo is’. De heersende onvrede in Nederland maakt dat wel duidelijk. We zien in de maatschappij dat mensen hun onvrede uitspreken. Mensen gaan de straten weer op en proberen de overheid verantwoordelijk te houden voor

haar acties. Maar terwijl wij als maatschappij eindelijk over onze moedeloosheid heen stappen, ons wél laten horen, vergeten we vaak ook te luisteren. Soms staan we lijnrecht tegenover elkaar en strijden we onze eigen strijd, zonder echt te horen wat de ander zegt. Daarom zal PAX in de Vredesweek zich focussen op het voeren van dialoog, door gesprekken te voeren in de buurt. Niet alleen om te horen waar mensen zich zorgen over maken, maar ook om dichterbij elkaar te komen. Praten over hoe we samen de zaken die 'nou eenmaal zo zijn' kunnen aanpakken. Niet tegenover elkaar, maar mét elkaar. Alleen samen kunnen we stappen maken voor een stabiele democratie, een veilig land en een vreedzame samenleving.

Hoe werk je aan vrede?

Vrede blijft een breed begrip. Vaak is het terug te horen in films, uit de mond van de stereotypische hippies uit de jaren '70, of tijdens een pleidooi voor wereldvrede van de deelnemers bij een Missverkiezing. Maar toch, is (wereld)vrede niet iets wat we eigenlijk allemaal willen? Is het niet, ondanks tegenslagen, altijd waard om je voor vrede in te zetten? Het is immers geen vrede in een wereld met een klimaatcrisis. Het is geen vrede in een wereld waar mensenrechten worden geschonden. Het is geen vrede in een wereld waar mensen dagelijks ongelijkwaardig worden behandeld. Door de oorlog in Oekraïne is vrede voor vele mensen in Europa actueler dan ooit. Maar hoe 'doe' je vrede? Hoe behoud je de vrede? Hoe voorkom je oorlog? Het zijn vragen die mensen aan PAX stellen en die centraal staan in de Vredesweek. In het hele land worden er samen met de lokale groepen van PAX, 'de Ambassades van Vrede', honderden activiteiten georganiseerd in de eigen straat en buurt. Samen met scholen en studieverenigingen, kerken en moskeeën, boekhandels, bibliotheken en gemeenten, komen mensen bij elkaar en gaan met elkaar in gesprek over (on)vrede. Dit alles komt samen in één nationale vredesweek met als doel: het belang van vrede op de kaart zetten en inzicht en handvatten geven over hoe we samen in Nederland kunnen bouwen aan inclusieve vrede.

Vredesweek 2022 The revolution is female;
foto: Lize Kraan

Kortom: je hoeft niet het land uit om te werken aan vrede. We zien vrede, maar ook onvrede, in onze eigen omgeving. Tijdens de Vredesweek wil PAX dit onderwerp naar bovenhalen met de slogan: '(on)vrede, wat nu?'. Er zullen lokaal én nationaal gesprekken over (on)vrede worden gestart, gekeken en gedacht worden over onderliggende oorzaken, maar vooral: wat wij als burgers zelf kunnen doen voor verbetering van een vreedzame samenleving.

Godelieve de Wijer

PAX 75 jaar

In 2023 is het 75 jaar geleden dat Pax Christi is opgericht. Het jubileum van de Vredesbeweging zal daarom dit jaar centraal staan in de vredesweek. Na al die jaren van vredeswerk vinden we het tijd om de balans op te maken: wat heeft PAX de afgelopen 75 jaar gedaan op het gebied van vrede, veiligheid en democratie, wat zijn onze successen en welke lessen hebben we geleerd? Daarnaast stellen we onszelf ook de vraag: waar staan we nu en wat willen we behalen in de komende 75 jaar? PAX ziet de Vredesweek als een uitgelezen moment om samen met de Nederlandse bevolking in gesprek te gaan over de stand van zaken van vrede en democratie.

Tijdens de Vredesweek zal er ook een bijeenkomst plaatsvinden, waar zowel alumni van PAX als aangesloten PAX-bijstanders, sponsors en spelers in het maatschappelijk veld in Nederland, samen zullen komen om bruggen te bouwen voor vredesactivisme. Ook zal tijdens deze bijeenkomst de PAX Duif wordt uitgereikt aan mensen die op grote of juist kleine schaal bijdragen aan verbinding of zich verzetten tegen verdeeldheid in de samenleving. Binnenkort zal het mogelijk zijn om mensen of organisaties aan te dragen voor deze bijzondere prijs, dus houdt de website in de gaten. Houd de website, www.paxvoorvrede.nl, in de gaten voor meer informatie over het jubileum.

CAMPAGNE PAX

Wat doe jij in Vredesnaam?

PAX is een organisatie die de stem en kracht van de burgers wil vergroten. Alleen samen kunnen we werken aan een vreedzame samenleving. Daarom is het belangrijk om te weten wat er nu echt 'leeft' in Nederland. Ervaren mensen in jouw omgeving dat de democratie in Nederland onder druk staat? Denk je dat inwoners van de buurt dichterbij of juist verder van elkaar af staan? Voel jij je gerepresenteerd in jouw gemeente? Voel je dat jouw stem ertoe doet?

Dit soort vragen wil PAX bespreken tijdens dialoogavonden die georganiseerd gaan worden door heel het land, samen met lokale groepen. PAX zal handvatten bieden (middels context, training en de nodige ondersteuning) aan ieder die een dialoogavond wil organiseren. Bovendien is een dialoogavond niet alleen bedoeld om meer te weten over wat Nederlanders bezighoudt, maar ook om de aanwezigheid bewust te maken van de kracht in saamhorigheid van burgers en te activeren om te handelen op de gewenste (daarmee bedoeld: door burgers zelf bepaalde) manier. Want hoe democratisch is een gemeente als de inwoners het niet voor het zeggen hebben? Hoe zetten we de zorgen en belangen van inwoners hoger op de agenda? Kortom, van wie is de stad (of dorp)?

Bent u geïnteresseerd om een dialoogavond te organiseren, of wilt u er meer informatie over te krijgen? Mail naar doemee@paxforpeace.nl.

Meedoen in de Vredesweek

Overweegt u in de parochie actief deel te nemen aan de Vredesweek? Kijk dan op www.vredesweek.nl voor meer informatie over het thema en voor materialen. U kunt hier bijvoorbeeld binnenkort de PAX Vieren aanvragen voor inspiratie en

gebeden om bijv. een vredesviering te houden in de parochie. De PAX Vieren dit jaar wil mensen het gesprek met elkaar laten aangaan. Niet om met elkaar tot perfectie te streven, maar juist om elkaar echt te zien en te begrijpen: óók de netelige delen. Bovendien biedt de PAX vieren ook handvatten voor jongeren om eigen vredesdiensten te houden en met elkaar in gesprek te gaan over actuele onderwerpen.

Hebt u interesse om Ambassade van Vrede te worden? PAX wordt bijgestaan door meer dan 60 Ambassades van Vrede die honderden activiteiten organiseren in hun eigen buurt. Samen met deze groepen betrokken burgers geeft PAX tijdens de Vredesweek het signaal af dat vrede niet vanzelfsprekend is, maar iets waar je elke dag, in je eigen omgeving aan kunt bijdragen. U kunt contact opnemen met doemee@paxvoorvrede.nl.

Wilt u op de hoogte blijven van belangrijke acties en evenementen voor de vredesbeweging in Nederland? Schrijf u dan in voor de Action Alert via www.acties.paxvoorvrede.nl! Bij belangrijke actuele zaken, zult u een mail ontvangen met meer informatie over mogelijke petities, demonstraties en andere activiteiten.

Impressie van het jubileumsymposium van Missio

Luisteren als missie

In 1822 richtte de jonge Française Pauline Jaricot de Pauselijke Missiewerken op. Dit tweehonderdjarig bestaan herdacht Missio Nederland met een beetje vertraging op 21 april in Tilburg. Ruim veertig gasten kwamen samen om na te denken over de vraag naar de betekenis van missionair engagement voor gelovigen en parochies nu, hier in Nederland.

Zoals dat hoort op een symposium van een organisatie als Missio had de bijeenkomst een internationaal tintje. De apostolisch nuntius mgr. Paul Tschang In-Nam was er, en ook mgr. Emilio Nappa, president van de Pontifical Mission Societies te Rome. Speciale spreker was pater Dinh Anh Nhue Nguyen OFM Conv., secretaris-generaal van de Pauselijke Missionaire Unie te Rome. Bij het begin van het programma brachten enkele Missio-mensen uit andere landen via een filmpje een groet over aan Missio Nederland. Het internationale karakter van de bijeenkomst liet zich ook voelen doordat een groot deel van het programma in het Engels ging, wat voor sommige toehoorders toch een drempel opwierp.

Missionaire ommekeer

Het symposium was georganiseerd in samenwerking met de Tilburg School of Catholic Theology. Er waren drie sprekers uitgenodigd om hun gedachten te laten gaan over de betekenis van missie vandaag de dag. Pater Dinh Anh Nhue Nguyen sprak over de missionaire ommekeer. Hij benadrukte dat christelijke bekering wezenlijk een missionaire bekering is. Het leven van de zalige Pauline Jaricot laat zien hoe fundamenteel haar bekering was voor haar leven en haar missie.

Verhalende structuur van geloof

Prof. dr. Jan Loffeld, hoogleraar Praktische Theologie, begon met het tonen van een ontvullende grafiek: de lijst van landen op volgorde van geluksgevoel van de inwoners wordt aangevoerd door de meest gesecculariseerde landen. Met andere

woorden: geloof maakt niet gelukkig. In een gesecculariseerde samenleving als de onze is geloof een keuze. We moeten het idee verlaten dat iedereen God nodig heeft om gelukkig te worden. Verder pleitte hij voor het herontdekken van het verhaal. Het geloof is een narratieve bezigheid. Jezus sprak in verhalen, niet in theologische tractaten. Daar zouden wij ons in moeten oefenen.

Luisteren als missie

Prof. Dr. Monique van Dijk-Groeneboer, hoogleraar Religieuze Educatie, sloot daar met haar lezing op aan. Onderzoek laat zien, aldus professor Van Dijk, dat jongeren op zoek zijn naar bronnen van zin en betekenis: een identiteit vormen, authentiek zijn. Belangrijke bronnen van betekenis zijn vrienden, muziek, natuur. De christelijke traditie wordt amper genoemd. Wat hier moet gebeuren is luisteren. Prof. Van Dijk was een van de Nederlandse delegatieleden bij de Europese bijeenkomst van het Synodale Proces in Praag. De ervaring van synodaliteit bij de ontmoetingen daar was een intense en betekenisvolle ervaring in hoe te luisteren. Professor Van Dijk: "Luisteren als missie".

Pauline Jaricot aan het woord

Tot verrassing van de aanwezigen kwam ook de stichteres van Missio, Pauline Jaricot aan het woord. Zij werd geïnterviewd over haar leven en haar missie. Omdat haar leven zich 200 jaar geleden afspeelde, liet zij zich op overtuigende wijze vertegenwoordigen door een actrice. Zo kreeg het symposium een bijzondere afsluiting.

p. Dinh Anh Nhue, prof. Van Dijk-Groeneboer, prof. Loffeld, foto: Arnold Smeets

De sprekers, de dagvoorzitter, Pauline Jaricot, foto: Marianne Baijens

mgr. Emilio Nappa en p. Dinh Anh Nhue, foto: Marianne Baijens

Nationaal slavernijmonument, Amsterdam

De wonden van het slavernijverleden helen

Dit jaar is het 160 jaar geleden dat er een einde kwam aan de slavernij in het Koninkrijk der Nederlanden. Daarom zal het komend jaar veel aandacht besteed worden aan het Nederlandse slavernijverleden, ook in kerken. Het is pijnlijk te moeten constateren dat ook zij een bedenkelijke rol hebben gespeeld. De grote uitdaging is om samen met nazaten van tot slaaf gemaakten te zoeken naar heling en een gezamenlijke inzet voor een toekomst zonder uitbuiting en racisme.

De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden was een groot koloniaal rijk in de 17e eeuw en een belangrijke speler op het wereldtoneel. Slavenhandel was een belangrijk onderdeel van de koloniale economie. Nederlanders transporteerden naar schatting een half miljoen buitgemaakte Afrikanen naar de Amerika's. In Azië verhandelden zij ook honderdduizenden tot slaaf gemaakten. Op Nederlandse bodem was slavernij destijds formeel niet toegestaan. Dat tekent misschien wel de ambivalente houding van Nederlanders destijds ten opzichte van slavernij.

Op 1 juli 1863 werd de slavernij in de voormalige koloniën formeel afgeschaft. Ongeveer 6.000 tot slaaf gemaakten kregen op Curaçao hun vrijheid; in Suriname circa 34.800. Daarom is 1 juli ook de datum waarop de Nationale Herdenking Slavernijverleden plaatsvindt, in het Surinaams: Keti Koti, wat 'verbroken ketenen' betekent. De tot slaaf gemaakten moesten overigens nog tien jaar (tot 1873) verplicht onder zogeheten 'staatstoezicht' werken. Slaveneigenaren kregen omgerekend naar onze tijd 250 miljoen euro compensatie voor het verlies van hun 'eigendom', de voormalige slaven kregen niets.

Echo van het slavernijverleden

Het slavernijverleden is een inktzwarte pagina in de Nederlandse geschiedenis. Mensen werden tot object, tot handelswaar gemaakt en blootgesteld

aan verschrikkelijke vernederingen en geweld. Op 19 december 2022 bood minister-president Mark Rutte namens de Nederlandse staat eindelijk excuses aan voor het slavernijverleden. Belangengroepen pleitten voor reparatie en herstel door de Nederlandse regering. Herstelbetalingen komen er echter niet, stelde Rutte, wel een fonds van waarschijnlijk 200 miljoen euro met als doel het collectief bewustzijn over het Nederlands slavernijverleden te vergroten.

De premier benadrukte in zijn toespraak dat "historische, geografische en culturele verschillen tussen bevolkingsgroepen en mensen ertoe doen, ook in het hier en nu." Het slavernijverleden laat tot de dag van vandaag diepe sporen na in de Nederlandse samenleving. De fysieke ketenen zijn afgeschud, maar vrijheid en gelijkheid voor allen, ongeacht hun huidskleur, blijft een verre droom. Steeds weer tonen onderzoeken aan dat mensen van kleur slechter worden behandeld, minder kansen krijgen en vaker met uitsluiting worden geconfronteerd dan witte mensen. Racisme is de echo van het slavernijverleden en blijkt uiterst hardnekkig.

Kerken en slavernij

Ook in kerkelijke kringen komt de laatste tijd een proces van bezinning op gang over het slavernijverleden en over racisme. Want historisch gezien is de rol van kerken niet fraai: ze waren verweven

met de praktijk van de slavenhandel. Lange tijd werd slavernij door kerken en christenen goedgepraat met de Bijbel in de hand. Zo stelde men dat zwarte Afrikanen afstammelingen waren van Cham, de vervloekte zoon van Noach. Men discussieerde over de vraag of 'zwarte' mensen wel of geen mensen zijn. Het was gangbaar hen als een soort beesten te beschouwen of in ieder geval een lager soort mensen. Dat dit soort ideeën tot wanstaltige praktijken leidden, hoeft niemand te verbazen. Uiteindelijk groeide begin 19e eeuw ook onder christenen de weerstand tegen slavernij en slavenhandel en begon men zich in te zetten voor de afschaffing ervan.

Het verleden als spiegel voor nu

Scriba René de Reuver van de PKN zei in een interview van 12 oktober 2021 in Trouw dat hij hoopt dat er lessen getrokken kunnen worden uit het verleden met het herdenkingsjaar 2023 op komst. "We willen het verleden een spiegel voor nu laten zijn," zei hij. Hij vertelde dat juist migrantenkerken dit thema op de agenda hebben gezet. De slavernijgeschiedenis wordt volgens hen nog niet onder ogen gezien wordt, en zit dus nog in de weg. De vraag is nu hoe kerken kunnen omgaan met dit verleden. Kunnen zij plekken worden waar verwerking van het slavernijverleden plaatsvindt, waar ruimte is voor de ervaringen en geschiedenis van nazaten van tot slaaf gemaakten? Kunnen zij op die manier werken aan een gezamenlijke toekomst? Het is niet gemakkelijk daarover te spreken. Racisme is een gevoelig thema. Witte mensen willen nog wel eens defensief reageren, 'Ik, racistisch?'. En zoals ook met andere heikele thema's is een kerkelijke reflex vaak dat men er om de lieve vrede maar niet over begint. Maar het is geen optie om te zwijgen. Het gaat om waarheid, het gaat om verzoening. In 2013 hebben de kerken in Nederland in een gezamenlijke verklaring vergeving gevraagd voor hun rol in het slavernijverleden. Dominee Rhoinde Mijns-Doth van de Evangelische Broedergemeente reageerde met: "Beter laat dan nooit." Ze prees het lef van de

kerken, dat ze hun schuld durfden te benoemen. Maar er moet natuurlijk nog veel gebeuren. Veel Surinamers en Antillianen zeggen: goed dat het verleden nu eindelijk wordt erkend. Maar nu moet er gewerkt worden aan bewustwording, zodat fouten niet herhaald worden. Het is tijd dat witte Nederlanders luisteren, dat mensen van kleur hun ervaringen delen en dat witte mensen daarnaar luisteren. Door zo elkaar te ontmoeten en met elkaar van hart tot hart spreken, werken we gezamenlijk aan een toekomst waarin we gelijkwaardig met elkaar optrekken.

Suggesties bij het thema

- Micha Nederland heeft een kerkenpakket samengesteld over de doorwerking van ons slavernijverleden, 'Gedeeld verleden, gedeelde toekomst'. Het biedt suggesties voor een themadienst of bijeenkomst, ook voor kinderen en tieners. Het is gratis beschikbaar via: michanederland.nl/kerkenpakket-slavernij.
- De Raad van Kerken heeft in de reeks 'Oecumenische Bezinning' een brochure uitgebracht over kerken en het slavernijverleden, met bijdragen van auteurs uit Suriname en Caribisch Nederland. Bestellen kan via: www.raadvankerken.nl
- Het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap bracht een boekje uit in het kader van het herdenkingsjaar. Met de titel 'Geroepen om vrij te zijn'. Het biedt reflectie- en gespreksvragen voor persoonlijk gebruik of in groepsverband. Kosten: €1,- per stuk plus verzendkosten, via shop.bijbelgenootschap.nl

NIEUWS / BERICHTEN

Bisschoppensynode wordt zelf ook meer synodaal

Paus Franciscus heeft besloten om de bisschoppensynode die in oktober gehouden wordt en die gaat over de synodaliteit van de Kerk, uit te breiden met leden die zelf geen bisschop zijn. Deze personen zullen niet alleen waarnemers zijn, maar volle leden, met stemrecht.

Normaal gesproken bestaat een bisschoppensynode, zoals het woord al zegt, uit bisschoppen. Deze synode is echter in de hele wereld, op alle niveaus van de Kerk, voorbereid. Op zich zouden de bisschoppen namens de gelovigen in hun diocees kunnen spreken, maar de paus wil de relatie tussen de synode en de voorbereidende fase ervan versterken. Enkele tientallen mensen die in de voorbereidende fase overal ter wereld een vooraanstaande rol hebben gespeeld, zullen worden uitgenodigd deel te nemen.

Commentaren uit de hele wereld wijzen erop dat deze beslissing een belangrijke doorbraak is in het streven van paus Franciscus om vrouwen meer te betrekken bij het bestuur van de Kerk. Diverse theologen uit allerlei landen in Azië wijzen erop dat dit ook een signaal moet zijn voor de plaatselijke kerken. Zo stelt zuster Shalini Mulackal, de eerste vrouwelijke voorzitter van de Indiase Theologische Associatie dat de paus weliswaar vrouwen nog niet toelaat tot het gewijde ambt, maar wel consequent stappen zet naar volledige participatie van vrouwen in de Kerk. "Hier gaat het er niet alleen om vrouwen in de Kerk te betrekken, maar ook om het werken aan een mentaliteitsverandering, die hard nodig is, als in de toekomst vrouwen wel tot het kerkelijk ambt zullen worden toegelaten."

Bronnen: Algemeen Secretariaat Bisschoppensynode 2021-2024, UCANews

Braziliaanse agro-industrie verdrijft inheemse bewoners

Nog steeds worden inheemse Brazilianen met geweld van hun land verdreven. Op zondag 19 maart, rond 4 uur 's ochttens, is de traditionele gemeenschap Baixão dos Rochas, in de staat Maranhão, aangevallen. Volgens informatie van de bisschoppenconferentie doorzochten ongeveer vijftien zwaarbewapende mannen de huizen alvorens ze in brand te steken. Gezinnen, met ouderen en kinderen, werden 's nachts gedwongen hun land te verlaten. Een groep ouderen en een kind werden gegijzeld. Dieren werden gedood en de voedselopslagplaats werd geplunderd. De 57 families leefden al meer dan 80 jaar gemeenschappelijk op deze gronden en beoefenden familiale landbouw en mijnbouw. In 2021 kwam het dorp in conflict met twee aan de agro-industrie gelieerde bedrijven, toen die hun land begonnen te bezetten en de bewoners bedreigden. De indringers begonnen zonder milieuvergunning het land te ontruimen om er sojabonen te planten. Vervolgens spanden ze een rechtszaak aan om de gezinnen die er woonden uit te zetten.

De Braziliaanse bisschoppenconferentie, bij monde van haar Pastorale Commissie voor Socio-Transformatieve Actie heeft bij de regering protest aangetekend tegen dit geweld tegen de inheemse bewoners van het dorp. De voorzitter van deze commissie heeft in een gesprek met de minister van Mensenrechten en Burgerschap een verslag overhandigd van de vele mensenrechtenschendingen tegen inheemse bewoners. Dit soort dingen gebeurt in het hele land, maar momenteel vooral in de deelstaat Maranhão, waar de grote agrarische concerns zeer actief zijn.

Bron: Agenzia Fides, 22 maart 2023

Jaaropleiding voor jonge leiders

De Laudato Si'-Alliantie Nederland en Micha Nederland organiseren komend jaar een opleiding voor jonge christelijke leiders. De opleiding is bedoeld voor jongeren tussen 18 en 30 jaar die zich zorgen maken over de toekomst vanwege klimaatverandering en milieuproblemen, maar die ook de wereld een mooiere plek willen maken door bewuste keuzes te maken in hun persoonlijke leefstijl en hun werkende leven. Het gaat om jongeren die de wereld duurzaam en groen willen maken en de boodschap van christelijke hoop delen. En die dat graag samen doen met anderen. De opleiding is genoemd naar Jona, de profeet die eerst voor zijn verantwoordelijkheid vluchtte, maar later, toen hij hardhandig op de goede weg werd gezet, erin slaagde een keerpunt teweeg te brengen.

De opleiding beslaat negen dagen tussen september van dit jaar en juni volgend jaar. In deze dagen komen politici, activisten, theologen, kunstenaars, mensen die voor goede doelen werken, ondernemers, voedselbosbeheerders, enzovoorts aan het woord.

De opleiding wordt georganiseerd door Micha Nederland, een christelijke organisatie die net als de profeet Micha kerken wijst op haar opdracht om gerechtigheid te dóén, in samenwerking met de Laudato Si'-Alliantie, die de visie van Paus Franciscus op de milieu- en klimaatproblemen en sociaal onrecht promoot. Nadere informatie: www.michanederland.nl/jona-jaaropleiding/

Dagelijks meer dan 617 illegale pushbacks aan Europese buitengrenzen

In 2022 werden meer dan 225.533 zogeheten illegale pushbacks uitgevoerd aan de buitengrenzen van de Europese Unie. Dat stelt de Belgische NGO 11.11.11 op basis van eigen onderzoek. Bij een pushback worden vluchtelingen kort na aankomst of nog voor ze bij een Europese grens aankomen illegaal teruggestuurd. Dat kan op zee gebeuren door een boot letterlijk terug de grens over te duwen. Op land houden pushbacks in dat autoriteiten migranten oppakken en het land uitzetten.

De praktijken zijn illegaal volgens het internationaal recht. Mensen op de vlucht voor oorlog of geweld kunnen gevaar lopen wanneer ze worden teruggestuurd. Een inschatting van dat risico moet worden gemaakt tijdens een asielaanvraag, iets waar mensen die meteen worden teruggestuurd geen kans toe krijgen. Bij pushbacks op zee worden nog meer regels gebroken. Schepen zijn namelijk verplicht om op zee mensen in nood naar een veilige haven te brengen. Migrant worden in werkelijkheid vaak aan hun lot overgelaten in gammele bootjes, dobberend op een vlot of soms zonder enig hulpmiddel in het water.

Pushbacks maken sinds enkele jaren systematisch deel uit van het grensbeleid in zo goed als alle landen aan de Europese buitengrenzen. "De cijfers zijn onrustwekkend. Europese lidstaten kiezen ervoor om mensen met geweld terug te dringen of hen aan hun lot over te laten. Verdrinkingen zijn dan ook een politieke keuze vanuit de lidstaten", zegt 11.11.11-directeur Els Hertogen.

De Nederlander Hans Leijtens, sinds maart de nieuwe directeur van het Europees grensagentschap Frontex beloofde schoon schip te maken met het schenden van mensenrechten van migranten en vluchtelingen.

Bron: IPS, 23 maart 2023

Heilige Stoel wil vrede in de hemel

Het is bekend dat het op aarde niet al te vreedzaam eraan toegaat. Het feit echter dat de hemel ook strijdtooneel lijkt te worden, verontrust de Heilige Stoel. In een toespraak tot de VN-werkgroep over de Ruimte, die hoort bij de VN-commissie voor Ontwapening, wees de apostolische nuntius bij de Verenigde Naties erop dat diverse landen geld besteden aan wapentuig dat aardse conflicten naar de ruimte overbrengt. Diverse verdragen verbieden dat, maar er blijkt meer nodig dan schriftelijke afspraken. Maatregelen van transparantie en opbouw van vertrouwen kunnen helpen dit tegen te gaan, aldus de vertegenwoordiger van de H. Stoel bij de VN.

Bron: Permanent Observer Mission of the Holy See to the United Nations, 28 april 2023

Colofon

De Missionaire Agenda is een werkschrift voor werkgroepen met een missie en verschijnt viermaal per jaar: maart, juni, september, december. Het is een uitgave van de Konferentie Nederlandse Religieuzen in samenwerking met BERNE MEDIA | uitgeverij abdij van berne jaargang 40, ISSN: 1389-5192.

Parochies ontvangen twee gratis exemplaren, waarvan één voor de missie- of MOV-groep.

Uw vrijwillige bijdrage voor de *Missionaire Agenda* kunt u storten op rekeningnummer NL64RABO 0120103818 ten name van Uitgeverij Abdij van Berne (Heeswijk) onder vermelding van 'Missionaire Agenda'. Vragen om extra abonnementen is mogelijk. Berne Media beheert de adressen van abonnees om de Missionaire Agenda toe te kunnen sturen. Zij doet dat zorgvuldig. Indien u het blad niet langer wenst te ontvangen kunt u zich afmelden via de abonnementen-administratie.

Vormgeving:

Antjeontwerpt

Redactie:

Hubertine van den Biggelaar, Tom Boesten, Paul ten Hacken, Erica Op 't Hoog (hoofdredacteur), Gerard Moorman, Benedict Laval, Roland Putman, Tatiana Waterink

Redactieadres:

KNR • Postbus 111 • 5201 AC 's-Hertogenbosch • cpr@knr.nl • www.missionaire-agenda.nl

Abonnementenadministratie:

BERNE MEDIA | administratie • Abdijstraat 53 • 5473 AC HEESWIJK • administratie@bernemedia.com

Laat je hart bewogen worden

foto: Pixabay

Thuis gaat niet alleen over een huis, een plek of een gebouw. Thuis gaat ook over het gevoel dat je bij iemand mag zijn, dat je je geaccepteerd voelt zoals je bent, veilig en verzorgd. Ik denk dat dit het gevoel van thuis is dat de opvanglocaties in Nederland proberen aan te bieden.

Bijzonder dat er kloostergemeenschappen zijn die hun klooster voor dit doel ter beschikking stellen. We weten ook dat er gezinnen zijn die het initiatief hebben genomen om hun deuren te openen voor de vluchtelingen. Ze leven samen met hen en dat is ontroerend. We bevinden ons nu in een wereldwijde situatie waardoor ons hart bewogen wordt om iets concreets te willen doen.

Zo werkte dat bij mij ook. Sinds begin december 2022 ben ik als taalvrijwilliger betrokken bij een Oekraïense opvanglocatie in de Gemeente Beek. Samen met andere vrijwilligers helpen we onze Oekraïense broeders en zusters die de Nederlandse taal willen leren. Je kunt je voorstellen dat het echt van voren af aan begint. Hoewel ons Nederlands geen gemakkelijke taal is, komen ze toch elke week trouw naar de les. En hoe blij ben je, als je ze langzaam iets in het Nederlands hoort zeggen en weet dat het hen helpt als ze bijvoorbeeld naar de winkel moeten

Als er één plek is waar je je het veiligst voelt, dan is het wel thuis. Als er een plek is waar je altijd terug wilt komen, dan is het ook thuis. Als er een plek is die je het meest mist, dan moet het wel thuis zijn. Thuis is alles en het is altijd fijn om thuis te komen. Het is zinvol om stil te staan bij al die mensen die door geweld en oorlog, geen plek hebben om thuis te komen: mensen die op vlucht zijn, die gescheiden zijn van hun dierbaren, die geconfronteerd worden met de onzekerheid van de toekomst, die zich afvragen wanneer ze weer naar (t)huis kunnen.

om boodschappen te doen of als ze een sollicitatiegesprek hebben. De gesprekjes aan het begin en einde van de les, ook glimlachen en schouderklopjes, zijn kleine dingen die het thuis gevoel kunnen geven. We zijn zeker niet de enigen die dat doen. Andere vrijwilligers van deze opvanglocatie geven bijvoorbeeld dansles aan de kinderen en tieners die daar wonen. Verenigingen zoals voetbalvereniging en zwemvereniging nodigen de bewoners uit om er te komen sporten. Sommigen geven vrijwillig boeken en spelletjes voor de kinderen. Anderen schenken fietsen zodat ze naar school en/of het werk kunnen fietsen. Weer anderen doneerden carnavalskleding zodat de bewoners op dat moment carnaval mee konden vieren, en nog veel meer.

Ik denk dat het zo altijd zal gaan als je je hart laat raken door wat er om je heen gebeurt. Je kunt niet anders dan bewogen worden om in beweging te komen. Dat is, denk ik, de kern van uw en mijn missie. Lezen we niet verschillende keren in het evangelie (Mattheus 14:14, 20:34, Lucas 7:13) dat Jezus met mededogen bewogen werd en dan iets deed?

Pater Charles Leta, smm

taalavond voor Oekraïense vluchtelingen

In oktober 2018 kwamen de paters montfortanen Stefan Musanai en zijn medebroeder Charles Leta vanuit Indonesië naar Nederland. Na ruim een jaar kennismaken met de Nederlandse taal en cultuur vanuit het klooster Vroenhof in Valkenburg vertrokken ze naar Schimmert. Beiden hebben daar een part-time aanstelling als kapelaan in de parochies Schimmert en Genhout. Ze verzorgen om beurten de column.